

ATOMEN 2020

FOLKUNIVERSITETETS ANVISNINGAR OCH RIKTLINJER FÖR
STATSBIDRAGSBERÄTTIGAT FOLKBILDNINGSPÅRBEJDE

Lärande är grunden i all verksamhet

Innehåll

Statens mål och fyra syften	3
Bidragsgivare, Folkbildningsrådet och Studieförbunden	4
Folkuniversitetets idé, pedagogik och verksamhet	4
Folkuniversitetets etiska förhållningssätt	6
Ansvarsnivåer inom Folkuniversitetet	6
Anordnarskap	7
Folkbildningsrådets villkor	7
Studieförbundsgemensam riktlinje om anordnarskap	7
Folkuniversitetets anvisningar gällande anordnarskap	8
Anvisning för dokumentation av anordnarskap	9
Öppet kursutbud och Studieservice	9
Anvisning för ersättningar inom Studieservice	10
Studiecirkel, villkor	10
Studiecirkel på distans, villkor	11
Annan folkbildningsverksamhet, villkor	11
Grundläggande cirkelledarutbildning	12
Fysiska träffar	12
Planmässiga studier	12
Inom Studieservice	12
Inom Öppet kursutbud	13
Studiematerial	13
Kopiering av studiematerial	13
Kulturprogram, villkor	14
Kulturprogram, studieförbundsgemensamma riktlinjer	14
STIM-rapportering i samband med kulturprogram	15
Avgränsningar	15
Rapportering för statsbidrag och statistik	16
Datum för STUV-körningar 2020	17
Tillgänglighetsbidrag	17
Rapportering av deltagare	18
Uppföljning, utvärdering, internkontroll och kvalitet	19
Nyheter i Atomen 2020	21
Förteckning över bilagor	21

Gäller från och med den 1 januari 2020
Fastställd av generalsekreteraren den 20200101 på uppdrag av förbundsstyrelsen

Atomen 2020 beskriver inledningsvis hur folkbildningsverksamheten styrs och finansieras på en mer övergripande nivå. Den redogör därefter för våra intentioner och det regelverk som ska följas inom Folkuniversitetet. Atomen 2020 belyser slutligen även hur rapportering, uppföljning och kvalitetssäkring ska göras.

Statens mål och fyra syften

I regeringens proposition 2013/14:172 "Allas kunskap - allas bildning" formulerades för första gången ett särskilt mål för folkbildningspolitiken. "Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället."

Statens fyra syften som är grundläggande skäl för statens stöd, framgår av Förordning 2015:218 om statsbidrag till folkbildningen.

Demokratisyftet

att stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.

Påverkans- och mångfaldssyftet

att bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.

Utbildnings- och bildningssyftet

att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.

Kultursyftet

att bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Utgångspunkter för statens stöd till folkbildningen

Folkbildningsverksamheten kännetecknas av att den är fri och frivillig. Verksamheten ska utgå ifrån deltagarnas behov och erfarenheter.

Folkbildningens pedagogik bygger på att deltagarna ges stort inflytande över uppläggning och innehåll i den aktivitet de deltar i. Studiecirkelverksamhet med gemensamma planmässigt bedrivna studier ska utgöra basen för verksamheten.

Den samlade folkbildningen ska vara riksomfattande och finnas i alla kommuner. Studieförbundets särart och profil ska genomsyra verksamheten.

"Allas kunskap - Allas bildning"

I regeringens folkbildningsproposition från 2013, "Allas kunskap - Allas bildning", sägs bland annat om folkbildningen att:

- den ska vara tillgänglig för alla
- den sker tillsammans med andra
- kunskap och bildning stärker människan

- den bidrar till individens personliga utveckling
- den har ett demokratiskt värde

Studieförbundens roll som kulturbärare beskrivs. De ska agera som lokala och regionala arenor där deltagarna inte bara konsumerar kultur utan också skapar kultur.

Genom folkbildning stärks individerna i partnerskapet mellan ideell, offentlig och privat sektor. Folkbildningen genomför på många håll ett gediget mångfaldsarbete. Statistiken visar dock att en större bredd när det gäller deltagare skulle kunna nås.

"Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras. Principerna om demokrati och mänskliga rättigheter, såsom de fastslagits i våra grundlagar, utgör samhällets grundläggande värdegrund.

Utifrån dessa principer kan ett socialt samhället samhälle skapas i vilket individerna kan enas om och acceptera fattade beslut samt ta ansvar för det gemensamma samhällets utveckling. Folkbildningen har en viktig roll i denna utveckling."¹

Så ska vi uppfylla statens fyra syften

I Statsbidrag 2020, Villkor och fördelning, se bilaga 1, som Folkbildningsrådet har fastställt tydliggörs under rubriken "Verksamhetens inriktning" de områden som betonas i det folkbildningspolitiska målet och statens syfte med stödet till folkbildningen.

Studieförbunden ska arbeta aktivt för att

- verksamheten ska ha den inriktning som anges i statens syfte
- erbjuda verksamhet i hela landet
- nå nya deltagare (ska tolkas som att de ej deltagit de tre senaste åren)
- nå deltagare som är korttidsutbildade, utrikes födda, funktionsnedsatta
- integrera jämställdhetsperspektivet i folkbildningsverksamheten
- motverka alla former av diskriminering
- erbjuda en verksamhet som är tillgänglig för alla, oavsett behov av särskilt stöd i studiesituationen

¹ Citerat ur proposition 2013/14:172

Att arbeta aktivt för enligt ovan innebär att det ska finnas en beslutad plan som beskriver en styrkedja, med mål, åtgärder för att nå målen, förväntade resultat och planerad uppföljning. Se bilaga 1, Fbr Villkor, 4.2 Verksamhetens inriktning not 11.

Nationella Folkbildningsgruppen har i uppdrag att arbeta fram förslag till Rektors AU för de övergripande planer som beskriver styrkedjan i respektive del.

Bidragsgivare, Folkbildningsrådet och Studieförbunden

Statsbidrag

Staten bidrar årligen med cirka 2 miljarder till de tio studieförbunden. Folkuniversitetet tilldelades ca 111 miljoner kr i statsbidrag till folkbildningen under 2019. Staten bidrar i motsvarande omfattning till landets folkhögskolor som är en del av folkbildningen.

Kommunbidrag

Kommunbidragen är ett stöd till studieförbundens verksamhet i kommunen. Kommunernas bidrag till studieförbunden fortsätter minska och allt fler kommuner tar helt bort bidraget till folkbildningen. Det sammanlagda kommunala bidraget uppgick under 2018 till 328 miljoner kr.

Folkbildningens former kan ibland komma i konflikt med en önskan från kommunen om att studieförbunden ska svara för en viss verksamhet. Vi kan då behöva påminna om folkbildningens kännetecken och om skillnaden mellan en fri och frivillig folkbildningsverksamhet och verksamhet som sker på uppdrag av en kommun.

Landstings- och regionbidrag

Landstings-/regionernas stöd till studieförbunden syftar till att stödja en regional verksamhet. Det innebär ofta att verksamheten ska omfatta ett visst antal kommuner. Stödet kan t.ex. avse att täcka kostnader för utbildning av ledare, organisationer, funktionärer och förtroendevalda och verksamhet som kulturprogram, kulturgruppverksamhet och amatörstöd. Landstingens och regionernas bidrag till studieförbunden uppgick 2018 till 225 miljoner kr.

Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet, Fbr, fattar beslut om, och fördelar statsbidraget till, studieförbund och folkhögskolor. De fastställer villkor, kriterier och modell för fördelning av statsbidraget. Fbr har också

ansvar för uppföljningen av statsbidraget och att utvärdera om statens fyra syften med bidraget till folkbildningen uppfylls.

Studieförbunden i samverkan

Studieförbunden i samverkan, i dagligt tal Studieförbunden, är de tio studieförbundens bransch- och intresseorganisation. Studieförbundens Etik- och kvalitetsgrupp arbetar bland annat med gemensamma överenskommelser. Respektive förbundsstyrelse beslutar om införande av sådana i verksamheten.

De tio studieförbunden

ABF, Bilda, Folkuniversitetet, Ibn Rushd, Kulturens bildningsverksamhet, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet, Vuxenskolan.

Folkuniversitetets idé, pedagogik och verksamhet

Folkuniversitetets idé är att kunskap och skapande ger människor förutsättningar för ett rikare liv. Vårt omfattande kursutbud vänder sig till en bred allmänhet. Vi utgår från ett vetenskapligt förhållningssätt och belyser ämnena så allsidigt som möjligt. Folkuniversitetet tillkom på initiativ av studenter och lärare vid universiteten. Idag består Folkuniversitetet av fem fristående stiftelser med säte i Lund, Göteborg, Stockholm, Uppsala och Umeå vilka bedriver verksamhet i stort sett i hela landet.

Huvudmän för stiftelserna är universiteten och studentkårerna på respektive ort samt Folkuniversitetsföreningen. Vi är fristående från politiska, religiösa, kommersiella och fackliga intressen. Vi behöver därför inte ta hänsyn till särintressen när vi utvecklar kurser, föreläsningar och seminarier. Folkbildningstanken, som är alla människors livslånga rätt att fritt söka efter kunskap genomsyrar vår pedagogik, organisation och våra värderingar.

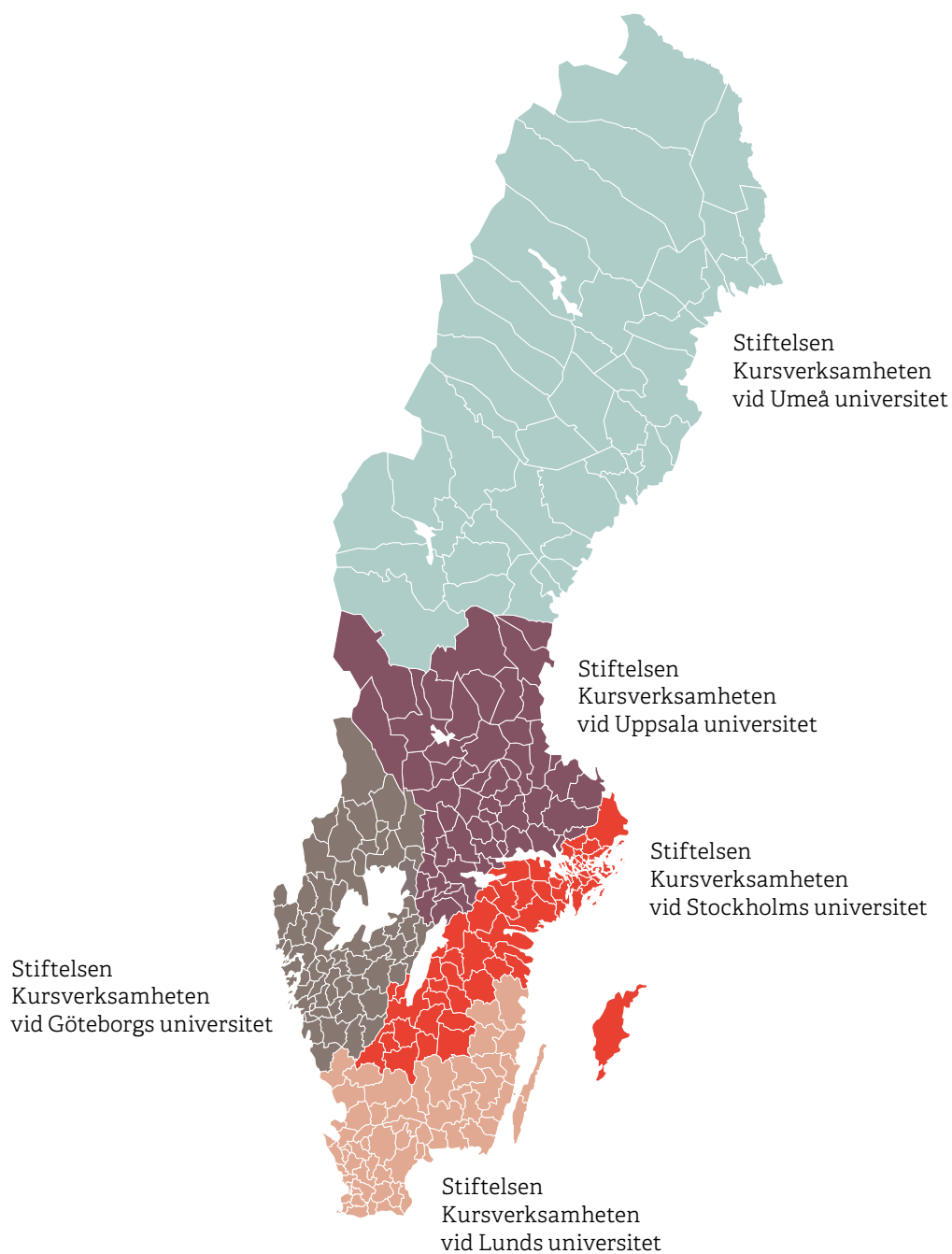
Vi hävdar kunskapens och toleransens betydelse för vårt samhälle i motsats till fördomar och förutfattade meningar.

Vi vill som en engagerad aktör i det civila samhället öka individens möjligheter till ett aktivt medborgarskap.

Vi sätter individen i centrum

Vår verksamhet utgår från individens behov och tar hjälp av gruppens samlade resurser med den gemensamma insikten att alla kan bidra.

Folkuniversitetet regionalt

Fem stiftelser och ett förbundskansli

I korthet

Folkuniversitetet tillkom på initiativ av studenter och lärare vid universitetet. Idag består Folkuniversitetet av fem stiftelser med säte i Stockholm, Uppsala, Göteborg, Lund och Umeå. Folkuniversitetet har verksamhet i hela landet. Förbundskansliet finns i Stockholm.

Vår bredd är vår styrka

Folkuniversitetets verksamhet har alltid spänt över olika verksamhetsområden. Vi anser att de olika delarna inte bara kan leva sida vid sida, utan också befruktar och utvecklar varandra. 2006 års folkbildningsproposition "Lära, växa, förändra" gav stöd för vår breda bildnings- och utbildningsverksamhet. Vi måste vara noga med att uppmärksamma skiljelinjen mellan den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten och annan verksamhet hos oss.

Folkuniversitetets etiska förhållningssätt

Planering och genomförande av Folkuniversitetets verksamhet ska vägledas av begreppen etik, moral och kvalitet. Dessa begrepp hänger ihop och ska genomsyra vårt förhållningssätt till vår uppgift och vår omvärld. Begreppen får sin särskilda prägel av att vi är en offentligtstött organisation med idéburna mål där verksamhetens drivkraft är en annan än att generera ekonomisk vinst. Vi ska genomföra vår verksamhet med beaktande av gällande regler och anvisningar.

Vid oklarheter eller tolkningssvårigheter ska vi utgå från de intentioner som kan ha motiverat regeln/anvisningen och handla i enlighet med dem. Vi ska i olika bedömningsfrågor träffa egna välgrundade beslut och undvika att anföra andra studieförbunds eller anordnares beslut som grund för egna ställningstaganden. Vi ska uppträda på ett korrekt sätt i förhållande till bidragsgivare och andra aktörer inom våra arbetsområden.

Vi ska aktivt delta i gemensamma ansträngningar att säkerställa och utveckla kvaliteten i vårt offentligstödda arbete. Vi ska konsekvent följa de

rekommendationer och överenskommelser som träffas inom ramen för Studieförbunden eller som Folkuniversitetet på annat sätt träffar med övriga studieförbund. Avvikelse från enskilda regler/anvisningar kan undantagsvis förekomma men ska då alltid vara väl motiverade och dokumenterade samt godkända av respektive stiftelsechef eller av generalsekreteraren.

Det är vår, mycket rimliga, motprestation med anledning av att vi tilldelas ett så stort belopp av skattebetalarnas pengar.

Ansvarsnivåer inom Folkuniversitetet

Folkuniversitetet bestämmer liksom övriga studieförbund inom formellt mycket vida ramar över den verksamhet vi anordnar med stöd av statsbidrag. Vi styrs i princip inte av bidragsgivarna vad gäller val av innehåll, målgrupper, arbetsformer, tid och plats för våra aktiviteter. Staten visar en betydande tilltro till studieförbundens förmåga att självständigt forma sin verksamhet.

Med detta följer ett stort ansvar som ytterst gäller medborgarnas rätt att veta att skattemedel används i överensstämmelse med riksdagens beslut. Vi måste själva kontinuerligt ta ställning till om verksamhet, som rapporteras som underlag för statsbidrag, ligger i linje med av riksdagen beslutade syften med bidraget.

För att på ett tillförlitligt sätt klara denna gränsdragning krävs förutom kriterier för statsbidragets användning även rutiner för regelbunden granskning och kontroll av verksamheten.

Förbundsstyrelsens ansvar

Folkuniversitetets förbundsstyrelse har som mottagare av statsbidraget det yttersta ansvaret för att all verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag uppfyller Folkbildningsrådets villkor och kriterier för bidraget samt att den står i god överensstämmelse med statens intentioner. Det betyder att förbundsstyrelsen ansvarar för att förbundet utfärdar anvisningar, har rutiner för internkontroll och i övrigt fullgör de åligganden som följer av att förbundet är mottagare av statsbidrag.

Generalsekreteraren och förbundskansliet förbereder förbundsstyrelsens beslut avseende den interna statsbidragsfördelningen och övriga ärenden som rör den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten och svarar i övrigt för de löpande besluten och åtgärderna. Förbundsstyrelsen äger också varumärket Folkuniversitetet. Av det följer att förbundsstyrelsen har ett övergri-

pande ansvar för verksamhetens inriktning och innehåll.

Stiftelsestyrelsens ansvar

Stiftelsestyrelserna ansvarar inom respektive region för de åligganden som följer av att stiftelserna inom Folkuniversitetet är lokala anordnare av folkbildningsverksamheten. Stiftelseaktör är inom regionen operativt ansvarig för verksamhetens genomförande. Rektor och regionkansliet förbereder inom respektive stiftelsestyrelse beslut i ärenden som rör den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten samt svarar i övrigt på styrelsens vägnar för löpande beslut och åtgärder.

Som lokal anordnare finns ett särskilt ansvar för stiftelsen att svara för att ändamålsenliga rutiner finns för planering, kontroll och rapportering av genomförd verksamhet. Rektor ska utfärda beslutsordning / delegationsordning för stiftelsen. Av den ska framgå vilka befattningshavare som bär ansvaret för att folkbildningsverksamheten följer gällande regelsystem.

Ansvarsfördelningen inom Folkuniversitetet förutsätter:

- att befattningshavaren, som enligt delegationsordningen bär ansvaret för att folkbildningsverksamheten uppfyller kraven, är medveten om detta och har fått adekvat utbildning för uppgiften
- att, i det fall det råder tvekan om en aktivitet fyller de olika krav som finns, ska frågan underställas rektor eller den funktion rektor utsett att för sin räkning fatta beslut för stiftelsens räkning
- att, i det fall tvekan kvarstår, ska rektor tillse att frågan underställs generalsekreteraren eller den generalsekreteraren utsett att för sin räkning fatta beslut.

Föreligger delade meningar i frågor som rör genomförande och rapportering av statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet gäller stiftelseaktörs beslut före verksamhetsansvarigs och generalsekreterarens före rektors. Stiftelseaktör ansvarar för att generalsekreteraren informeras om eventuella externa granskningar av folkbildningsverksamheten. Granskningarna kan ske på initiativ av t.ex. kommun, region eller ske inom ramen för ett länsbildningsförbund.

Etik- och kvalitetsgruppen

På nationell nivå finns Etik och kvalitetsgruppen till vilken varje stiftelse utser en ledamot. På uppdrag av förbundsstyrelsen, generalsekreteraren

och folkbildningsansvarig arbetar gruppen aktivt med den särskilda kontroll av folkbildningsverksamheten som stipuleras av Folkbildningsrådet. Gruppen är också ett forum för tolkning och bedömning, erfarenhetsutbyte och lärande.

Generalsekreteraren leder, tillsammans med folkbildningsansvarig, gruppen och vid behov knyts fler medarbetare från förbundskansliet till den. Tolknings- och tillämpningsfrågor i stiftelserna kanaliseras med fördel genom respektive stiftelses ledamot i etikgruppen för bedömning av folkbildningsansvarig och eventuellt beslut av generalsekreteraren.

Anordnarskap

Folkbildningsrådets villkor

Ansvaret för anordnarskapet innebär att studieförbunden ska säkerställa att varje folkbildningsarrangemang följer statsbidragsvillkoren. Studieförbundet kan samverka med medlemsorganisationer och samverkanspartner. Att stödja ledares och medlemmars kunskapsutveckling med folkbildningens arbetsformer är en viktig del av studieförbundens profil och identitet men statsbidraget får inte användas till ett allmänt verksamhets- eller organisationsstöd.

Studieförbundet ska:

- bedriva en verksamhet där det tydligt framgår vid utlysande och genomförande att studieförbundet är anordnare
- säkerställa den pedagogiska kvaliteten i verksamheten
- ansvara för planering, genomförande och uppföljning av folkbildningsverksamheten på arrangemangsnivå

Studieförbundsgemensam riktlinje om anordnarskap

Studieförbunden i samverkan

Studieförbunden i samverkan har fastställt riktlinjer för anordnarskap. I överenskommelsen finns även riktlinjer för etik, kulturprogram och cirkelledarutbildning.

Begreppsförklaring

Att studieförbundet är anordnare – har anordnarskapet – innebär att det har det övergripande ansvaret för planering, genomförande och uppföljning av folkbildningsverksamheten utifrån statens syften och Folkbildningsrådets villkor.

Ordet samverkanspart används för att beteckna medlems-, samverkans- och samarbetsorganisationer, föreningar, grupper etc.

Tolkningar och rekommendationer

Det är viktigt att studieförbundet är tydligt i sin roll som anordnare samt säkerställer att verksamheten bedrivs på ett folkbildningsmässigt sätt. Studieförbundet kan inte överlämna ansvaret till någon annan part. Detta utesluter inte att samverkanspartner också tar ansvar för planering och genomförande. Studieförbunden ska dock ta fullt ansvar för den verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag. Studieförbundet ska aktivt delta i planeringen av all folkbildningsverksamhet, för att kunna godkänna den. Detta ska i efterhand kunna följas upp och redovisas.

Som en del av planeringen ska studieförbundet göra en rimlighetsbedömning av verksamhetens omfattning och innehåll. Studieförbundet ska i planeringen med samverkansparten tydliggöra vad som är statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet respektive samverkanspartens övriga verksamhet. I all information och marknadsföring ska det tydligt framgå att studieförbundet är anordnare. Exempelvis ska inte uttryck som "sponsras av" eller "stöds av" användas.

Deltagaren ska få information om att den deltar i folkbildningsverksamhet samt vilket studieförbund som är anordnare.

Folkuniversitetets anvisningar gällande anordnarskap inom studieservice

Folkuniversitetet har inte medlemsorganisationer men anordnar verksamhet i samverkan med för-

eningar och fria grupper inom studieservice. Oavsett om verksamhet genomförs i samarbete med Riksförbundet Hem och Samhälle, Pensionärs-/Senioruniversitetet, en musikgrupp eller en förening så är Folkuniversitetet ansvarig anordnare. Samverkande organisationer, enskilda grupper eller föreningar kan aldrig vara anordnare, i folkbildningsförordningens mening, av statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

Syftet med ett samarbete ska alltid klargöras innan en verksamhet startar. För att ett arrangemang ska vara statsbidragsberättigad folkbildning så ska vi tillföra arrangemanget någonting mer än statsbidrag. De arrangemang som genomförs tillsammans med etablerade kulturinstitutioner får inte avse deras reguljära verksamhet. Pedagogiskt stöd från Folkuniversitetet är vårt främsta redskap i vår strävan att anordna folkbildningsverksamhet med god kvalitet. Vår roll är i första hand att bidra till kunskapsutveckling.

I den öppna programförda verksamheten leds arbetet av en cirkelledare som ofta har pedagogisk kompetens. Inom studieservice måste Folkuniversitetet, som ansvarig anordnare, vägleda, hjälpa och stimulera gruppen så att studiearbetet underlättas och cirkeldeltagarna uppnår så goda studieresultat som möjligt.

Stiftelsernas kvalitetssäkringssystem ska innehålla en beskrivning som redogör för hur vi följer studieservicegrupper som genomför ett större antal studietimmar per vecka/termin. Vårt anordnarskap ska kunna redovisas i dokumenterad form av;

- övergripande planering
- information
- rekrytering av deltagare
- genomförande
- rapportering
- uppföljning

Genom att skriva Överenskommelser eller Samarbetsavtal som redovisar de åtagande som respektive part har i verksamheten får vi god kännedom om samverkanspartner, vi lever upp till vårt ansvar och vi får möjlighet att utveckla verksamheten.

480 timmar kräver överenskommelse

För samarbete med föreningar/organisationer/fria grupper som omfattar mer än 480 studietimmar ska det finnas en skriftlig överenskommelse som dokumenterar syftet och reglerar hur många studietimmar som får genomföras. Använd mallar för överenskommelser, bilaga 3 och 4.

2 500 timmar kräver Avtal

För verksamhet som omfattar mer än 2 500 studietimmar eller 300 kulturprogram, ska avtal träffas med samarbetsparten. Använd mallar för avtal, bilaga 5 och 6.

Anvisning för dokumentation av anordnarskap

För att hantera de krav som ställs i Folkbildningsrådets villkor (se ovan) följer här några utgångspunkter. Dokumentation och arkivering sker så som regionen beslutat om men ska vid granskning kunna uppvisas.

Övergripande planering

Dokumenteras inför start via mallen för överenskommelse eller avtal alternativt genom dokumenterat möte i de fall verksamheten är mindre omfattande. Dokumenterade uppföljningsmöten äger rum minst en gång per år.

Information om kulturprogram

Det finns inget absolut dokumentationskrav på att allt marknadsmaterial kopplat till ett kulturprogram ska arkiveras men vi måste kunna visa att anordnarskapet är synliggjort för besökare i fysiska rum eller virtuella platser. Man kan visa att Folkuniversitetet är anordnare genom att vår logga finns på biljetter, affischer och liknande. Det centrala är att deltagarna ska ha nåtts av informationen att Folkuniversitetet är anordnare.

Rekrytering av deltagare

En lösning är att deltagarna anmäler sig direkt till Folkuniversitetet, på så sätt synliggörs att Folkuniversitetet är anordnare. För att visa anordnarskapet ska bekräftelser från Sluggo skickas ut till alla deltagare i studieservice minst en gång per år. Deltagarna får därmed kännedom om att aktiviteten sker i samverkan med Folkuniversitetet samt att deltagandet är fritt och frivilligt.

Genomförande av verksamhet

Förutom via närvarorapportering och uppföljning av arbetsplan och utvärdering är dokumenterade besök i verksamheten ett viktigt arbetssätt för att säkerställa att genomförandet skett på planerat sätt.

Rapportering

Rapportering sker i första hand via signering av digital närvarolista, i andra hand via papperslista, för studiecirkel och annan folkbildningsverk-

samhet. För kulturprogram krävs det underskrift av den som närvarat som vår representant. Vår slutrapportering bygger på att vi har full insyn i verksamheten.

Uppföljning

Uppföljning sker via dokumenterade möten med grupper och föreningar. Det kan även handla om dokumentation av såväl oanmälda besök som när vi tackar ja till en inbjudan.

Öppet kursutbud och Studieservice

Den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten har tre verksamhetsformer, Studiecirkel, Annan folkbildningsverksamhet och Kulturprogram som du kan läsa mer om längre fram i detta dokument. Alla tre former används inom våra inriktningar mot Öppet kursutbud och Studieservice.

Det öppna kursutbudet som vänder sig till en bred allmänhet är ett viktigt inslag i Folkuniversitetets profil. Som namnet anger är det ett utbud som vänder sig till allmänheten och står öppet för alla som är intresserade. Studieservice är det samarbete vi har med grupper av individer, föreningar och t.ex. kulturinstitutioner. Vi ger stöd till dem som har ett gemensamt intresse och som vill skaffa sig, eller förbättra sina kunskaper inom ett område eller ämne.

Studiecirkeln är den vanligaste verksamhetsformen, men både annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram är frekventa inslag.

Samarbetspartner inom studieservice

Exempel på samarbetspartner inom Folkuniver-

sitetet är studenter, musiker, invandrarföreningar, musik- och teatergrupper, Röda Korset och Waldorfföreningar för att nämna några. Till studieservice hänför vi också samarbetet som sker med Riksförbundet Hem och Samhälle (HS) och Sveriges Förenade Studentkårer (SFS). Med HS och SFS regleras samarbetet genom rikstäckande avtal, med möjlighet till regionala och lokala tilläggsavtal. Nationella samarbetsavtal finns också med Pensionärsuniversitetet (PU) och Senioruniversitetet (SU). Folkbildningsverksamheten som genomförs i samarbete med PU/SU betraktar vi dock ur ett regelperspektiv som en programförd verksamhet.

Anvisning för ersättningar inom Studieservice

Statsbidraget ska användas till kostnader som är direkt förbundna med folkbildningsverksamheten. Det är naturligt att göra överenskommelser med medlemsorganisationer eller andra samarbetspartners om verksamhet och kostnadsersättning. Vi kan betala kostnader direkt eller ersätta samverkande organisation för kostnader som är direkt knutna till folkbildningsverksamheten.

Eventuell ersättning till samverkande organisation ska stå i relation till redovisade kostnader och kunna verifieras vid en granskning.

Vi får inte schablonmässigt förmedla bidrag till en samverkande organisation, exempelvis genom ett löpande bidrag baserat på antal studietimmar. Genom att använda mallar för Överenskommelser och Avtal säkerställs att detta inte sker.

Kostnadsslag vi kan ersätta för

Folkuniversitetet kan stå för kostnader som är direkt förbundna med gruppernas/föreningarnas studiearbete och som är redovisade och verifierade. Vi har gemensamt fastställt de kostnadsslag som grupper kan få ersättning för:

- ledararvode
- studiematerial
- förbrukningsmaterial som noter, referenslitteratur, inspelning, mikrofilm för släktforskning
- hyreskostnader, kostnader för speciellt förhyrda lokaler (t.ex. inspelningsstudio) dock inte egen lägenhet
- reklam, marknadsföring
- instrument, videokameror och liknande som är inköpta av Folkuniversitetet kan lånas ut till gruppen. Inom ramen för kostnadsslagen ovan bestämmer varje stiftelse själv vilka ersättningsnivåer som

ska utgå till studieservicegrupper

- Verifikat som styrker utbetalningar ska finnas i respektives stiftelses redovisning
- Gruppen ska informeras om det stöd vi kan medverka till, vilka kostnadsslag som ersätts, vilka ersättningsnivåer som gäller samt kravet på verifikat.

Mervärde, ett alternativ till ekonomisk ersättning

Ett alternativ till ekonomisk ersättning är nedanstående förslag på de mervärden som en samverkanspartner kan erhålla. Det är upp till varje stiftelse att bestämma vilka mervärden som kan vara aktuella och nedanstående är endast några alternativa förslag.

- Utbildning i styrelse- och föreningsarbete (kassör, ordförande, sekreterare)
- Lån av lokaler och utrustning
- Hantera anmälningar till cirklar och föreläsningar
- Lån av kontorsplats för administrativt arbete
- Marknadsföring via vår webb och nyhetsbrev
- Administrera utbetalning av arvode till föreläsare/cirkelledare
- Bollplank för idéer och verksamhetsutveckling
- Tillgång till våra nätverk
- Stöd i att göra bidragsansökningar
- Särskilda bidrag till föreläsningar inom forskningskommunikation

Studiecirkel, villkor

Studiecirkeln är en mindre grupp som planmässigt bedriver studier. Deltagaren söker kunskap tillsammans med andra och utvecklar färdigheter utifrån sina behov och intressen. Deltagarna ska ges möjlighet till inflytande. De ska även ges tid för reflektion och eftertanke mellan sammankomsterna. Detta förutsätter att det finns tid mellan kurstillfällena även om det inte regleras formellt.

När det gäller beslut om timal för enskild studiecirkel ska vi utgå ifrån studiernas karaktär, deltagarnas behov och förutsättningar, vad som är lämpligt och vad som är ekonomiskt försvarbart.

Studiecirkeln ska ha

- en dokumenterad plan för studiecirkelns genomförande² och för det studiematerial som används.
- en gruppstorlek om minst 3 och maximalt 20 bidragsberättigade deltagare inklusive cirkelledaren.
- en omfattning per vecka som högst innefattar tre

²Se avsnittet om Planmässiga studier på sid 12

sammankomster om vardera fyra studietimmar. En studietimme är 45 minuter.

- minst tre sammankomster och minst nio studietimmar. Endast sammankomst med minst tre godkända deltagare, inklusive ledaren, kan rapporteras som underlag för statsbidrag.
- start- och slutdatum angivna i Sluggo.

Deltagarna ska

- fylla minst 13 år under verksamhetsåret.
- ha varit närvarande minst nio studietimmar och minst tre sammankomster, varav minst en (1) gång vid de tre första sammankomsterna för att kunna rapporteras som underlag för statsbidrag. Enstaka undantag kan göras för vikarierande ledare.

Inom Folkuniversitetet gäller därtill att

- en enskild deltagare kan rapporteras för högst 20 studietimmar per vecka under som mest 48 veckor per år vilket innebär 960 studietimmar per år. Cirkelledaren ska
- ha genomfört grundläggande cirkelledarutbildning (kodas i Sluggo)
- vara godkänd av lokal studieförbundsavdelning (dvs. av rektor eller den rektorn har utsett)
- för öppen kursverksamhet dessutom ha den ämneskompetens som krävs

Studiecirkel på distans, villkor

Villkor från Folkbildningsrådet

Studiecirkeln innebär gemensamma, planmässigt bedrivna studier, och cirkeln utgörs enligt statsbidragsvillkoren av ett antal sammankomster.

Att statsbidragsberättigade studiecirkelar och annan folkbildningsverksamhet kan genomföras

på distans ska tolkas så att deltagarna inte behöver vara fysiskt samlade men att de måste delta samtidigt för att statsbidragsvillkoren ska vara uppfyllda.

En studiecirkel kan bedrivas med enbart fysiska möten, en kombination av fysiska möten och distans eller i sin helhet på distans.

Är distansinslagen av betydelse för studierna som helhet, rapporteras studiecirkeln som distanscirkel, även om mindre än 50 procent av tiden genomförts på distans. Studiecirkelar på distans kräver aktiva insatser från ledare för att stödja gruppens och deltagarnas studiearbete. Kommunikation och interaktivitet måste finnas både mellan ledare och deltagare och mellan deltagare.

Studierna måste anordnas så att helhet och sammanhang kan skapas och att kunskaperna kan prövas och bearbetas i ett öppet och fortlöpande samtal. För studiecirkelar som genomförs på distans gäller alltså i princip samma villkor som för studiecirkel i övrigt.

Annan folkbildningsverksamhet, villkor

I annan folkbildningsverksamhet kan vi genomföra studiecirkelar i mer fria och flexibla former. De ska motsvara de kvalitetsambitioner som såväl vi själva som riksdag och regering ger uttryck för. Verksamhet i annan folkbildning ger oss möjlighet att pröva nya former och utveckla nyskapande folkbildningsverksamhet. Sammankomsterna i annan folkbildningsverksamhet kan vara längre och genomföras tätare än i studiecirkelar. Antalet sammankomster kan vara en eller flera. Exempel på sådana verksamheter är pröva-på-dagar och helgkurser. Deltagarna kan vara fler än vad som rekommenderas för studiecirkeln.

Annan folkbildningsverksamhet ska

- ha en dokumenterad plan för verksamhetens genomförande (se avsnittet på sid 12)
- ha en omfattning om minst en studietimme, dvs. 45 minuter
- ha en gruppstorlek om minst tre deltagare inklusive ledaren
- start- och slutdatum angivna i Sluggo.

Deltagare i annan folkbildningsverksamhet ska

- fylla minst sex år under året
- närvarat minst en (1) sammankomst

Cirkelledare i annan folkbildningsverksamhet

Regelverket för ledare i annan folkbildningsverk-

samhet är detsamma som för studiecirkel, se sidan 11 och under rubriken Grundläggande cirkelledarutbildning här nedan.

Annan folkbildningsverksamhet på distans

Är de grundläggande villkoren uppfyllda kan även annan folkbildningsverksamhet genomföras på distans. Det ska finnas en dokumentation av arrangemangets planering i form av en kurs- eller arbetsplan.

Grundläggande cirkelledarutbildning

I begreppet kompetens ligger bland annat att alla cirkelledare ska ha kunskap om Folkuniversitetet, om folkbildningens idé, särart och pedagogik. Som anordnare av folkbildningsverksamhet har Folkuniversitetet ett pedagogiskt ansvar. Cirkelledarkompetensen är viktig för Folkuniversitetet. Det är ett krav att alla verksamma cirkelledare genomför och kodas för Grundläggande cirkelledarutbildning i Sluggo innan slutrapportering kan genomföras.

Kriterier för godkännande av cirkelledare uttrycks i vårt pedagogiska ramprogram. Därtill kan regionala kriterier tillkomma. Vi har ansvar för att cirkelledare är insatta i de villkor som gäller för statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

Utbildning online

Vår webbaserade utbildning för cirkelledare fungerar även som introduktion för nya medarbetare inom administrationen. Innehållet motsvarar den grundläggande cirkelledarutbildning som Studieförbunden i samverkan har enats om.

Folkuniversitetets stiftelseledningar ansvarar ytterst för att cirkelledare får utbildning om villkoren för statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet. Stiftelsernas kvalitetssäkringssystem ska innehålla en beskrivning av rutiner för grundutbildning samt godkännande av cirkelledare. Utbildningen hittar du på vår webbplats på följande adress:
<https://intro.folkuniversitetet.se>

Cirkelledarens ålder

I Folkuniversitetet är vi restriktiva med att engagera cirkelledare yngre än 18 år. I vissa fall kan det finnas skäl till dispens, bland annat kan det ses som en utveckling för individen att fungera som ledare. Eventuell dispens för cirkelledare yngre än 18 år kan ges av behörig i respektive stiftelse. Lägsta ålder bör vara 16 år.

Föräldrar ska informeras om engagemanget som cirkelledare när ledaren är yngre än 18 år och en vuxen kontaktperson ska utses i Folkuniversitetet.

Fysiska träffar

Den webbaserade cirkelledarutbildningen kan med fördel användas, men det är angeläget att fysiska träffar med cirkelledare också genomförs.

- Ledare och deltagare informeras om studiecirkelns särart och arbetet i en cirkel.
- Atomen går igenom med gruppen.
- Upplys ledare om att en studietimme alltid är 45 minuter och att delar av timme inte kan summeras till studietimme.
- Ledare ska informeras om hur närvarolistan ska föras och att den är en juridisk originalhandling som bland annat ligger till grund för statsbidragen.

Planmässiga studier

Inom Folkuniversitetet lägger vi stor vikt vid att systematiskt säkerställa att det bedrivs planmässiga studier inom såväl studiecirkel som annan folkbildningsverksamhet. Varje studiecirkel ska bedriva planmässiga studier. Arbetsätten skiljer sig något åt mellan det öppna kursutbudet och studieservice och beskrivs därför i två olika rubriker nedan.

Inom Studieservice

Metodplanen (bilaga 7) utgör tillsammans med arbets- och utvärderingsplanen (bilaga 8) grunden för planering. En anmälan om studiecirkel från vår hemsida innebär att en cirkelledare fyller i anmälningsformuläret och tillsammans med gruppen besvarar frågorna i arbets- och utvärde-

ringsplan. Att dessa underlag granskas noga är av stor vikt. Ansvar för att säkerställa att inkomna underlag är tillräckliga för den aktuella cirkeln ligger på respektive stiftelse. Underlagen måste kunna visas upp vid en granskning.

I Sluggo väljs Metodplan Studiecirkel (kursplansnummer 4122) samt den SUN-kod som passar till ämnet. Planen ska vara så utförlig att det går att utläsa ett lärande och en utveckling. Omfattningen av innehållet ska vara relevant i förhållande till den tid gruppen avsatt för studiecirkeln.

Om en grupp fortsätter med samma cirkel en längre tid är det extra viktigt att visa på utveckling i lärandet. Detta kan hanteras genom att gruppen anmäler nya studiecirkel i passande intervaller (förslagsvis terminsvis) och därmed får besvara nya planerings- och uppföljningsfrågor. Uppmana gärna grupperna att höra av sig till sin kontaktperson på Folkuniversitetet om de behöver hjälp med utvecklingen och planeringen av studiecirkeln.

Inom Öppet kursutbud

METODPLAN är en övergripande kursplan som gäller inom hela Folkuniversitetet. De finns upplagda i Sluggo för kurser i språk och estet. Metodplanen ska kompletteras med arbetsplan för den enskilda cirkeln. Metodplaner godkänns av generalsekreteraren. Arbetsplan är ett dokument som upprättas i studiegruppen i de fall man valt att använda sig av en metodplan. Såväl arbetsplan som kursplan ska vara mer utförliga ju mer verksamhet som rapporteras för att leva upp till kravet på planmässiga studier.

KURSPLAN ska finnas för varje cirkel inom områden där övergripande metodplan saknas. Den beskriver de pedagogiska målen för cirkeln, omfattning, litteratur m.m. Arbetsplan kan även användas när en kursplan är utgångspunkt. Kursplanen ska godkännas av rektor eller av rektor utsedd person. Om samma deltagare startar flera cirklar efter varandra måste nya kursplaner upprättas efterhand. Kursplaner godkänns av rektor eller av rektor utsedd person.

LOGGBOK är noteringar över arbetet i cirkeln. Den är främst ett dokument för deltagarna själva, men kan också fungera som ett instrument vid överlämning i samband med ett vikariat och även för uppföljning och utveckling av arbetet. Här noteras att cirkeln haft en genomgång av kursplanen och gemensamt planerat arbetet. Därefter loggas sammankomster och lite kort om innehållet per tillfälle. Loggbok bör upprättas i alla cirklar. Noteringar

görs enkelt i den digitala närvarolistan men kan annars göras på närvarolistans baksida.

För grupper som studerat länge är det viktigt med pedagogisk förnyelse. Folkuniversitetet har då ansvar för att nya kursplaner upprättas. Inom regionerna bör en modell finnas för hur detta sker och vem som ansvarar för det.

Studiematerial

Folkbildningsrådets villkor för statsbidrag säger att det ska finnas en dokumentation av cirkelns planering och det studiematerial som används.

På Folkuniversitet ska deltagaren senast vid andra sammankomsten ha tillgång till det studiematerial som behövs för cirkeln.

En av studiecirkelns främsta utgångspunkter är kursplanen eller metodstudieplanen som cirkelledaren behöver gå igenom med gruppen vid studiecirkelns start. Utöver det ska anges vilka andra källor som använts för lärandet i cirkeln, t ex tryckt/digital bok eller artikel, videoklipp eller webbsida, handbok etc. Det går också bra att använda material som gruppen har skapat själva, tex musikstycken, projektplaner eller annat material som utgår ifrån ledarens och deltagarnas kunskaper och erfarenheter.

Det ligger i ansvaret som lokal anordnare av verksamheten att kunna visa vilket material som använts i cirkeln. Studiematerialet som används ska därför anges på närvarolistan. Titel, författare eller länk till materialet ska anges, alternativt beskriv det material som gruppen skapat själva. Angivet studiematerial ska vara spårbart. Papper, penna, dator eller liknande räknas inte som studiematerial.

Kopiering av studiematerial

Regler om kopiering av material för studiecirkelns arbete finns i ett avtal mellan Studieförbunden i samverkan och Bonus Presskopia. Det är i princip cirkelledaren som har rätt att kopiera material för cirkelns behov. Därför är det viktigt att cirkelledarna får information om reglerna. Kopieringsavtalet återfinns i bilaga 9 och anslås med fördel vid kopieringsmaskinen.

Närvarolista digitalt eller på papper

Arbetet i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet ska dokumenteras genom en närvarolista, som förs vid varje sammankomst. Cirkelledaren och eventuell vikarie ska med sin namnteckning intyga riktigheten i uppgifterna. Närvarolistan är att betrakta som ett juridiskt dokument och underlag för genomförd samhälls-

stöd verksamhet vid en eventuell granskning. I informationen till cirkelledaren om närvarolistan ska detta tydligt framgå.

Närvarolistan ska föras av cirkelledaren själv vid varje sammankomst och skickas in till avdelningen omgående efter avslutad cirkel alternativt signerats digitalt. Cirkelledaren / vikarien intygar med sin namnteckning eller digitala signatur riktigheten i uppgifterna.

Det är viktigt att närvarolistan innehåller korrekta uppgifter. Man får inte godkänna eller i systemet rapportera närvarolistor där man själv eller någon närstående står med. Alla uppgifter som ligger till grund för statsbidrag och redovisas i STUV-systemet ska framgå av närvarolistan med undantag för personnummer som rapporteras i annan ordning.

Närvarolistan kan föras på papper eller digitalt, via dator, smartphone eller surfplatta. En aktuell och uppdaterad manual hittar du via INFU, under Support sajten. Vi uppmanar så många ledare som möjligt att föra digital närvarolista. I enlighet med bokföringslagen ska närvarolistor arkiveras i sju år.

Kulturprogram, villkor

Kulturprogrammen ska ge kulturupplevelser genom föreläsning, sång/musik, dramatisk framställning, film/foto/bild, dans, utställning, litteratur, konst/konsthantverk eller tvärkulturell verksamhet. Vi har ansvar för att klargöra målen för kulturprogramverksamheten. Folkuniversitetets förbundsstyrelse har fastställt mål för vår kulturverksamhet, bilaga 10.

I första hand ska vi genom föreläsningar och andra slag av arrangemang främja intresset för och kunskaperna om forskningens resultat med ett vetenskapligt förhållningssätt. Internationella förhållanden ska uppmärksammas och då särskilt globaliseringens konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv.

Kulturprogram ska

- framföras inför eller tillsammans med minst fem deltagare utöver studieförbundets medverkande och studieförbundets ledare
- ha en sådan utformning att det bidrar till att skapa delaktighet, upplevelse och eftertanke
- utannonseras i förväg
- pågå minst 30 minuter
- start- och slutdatum ska anges i Sluggo

Ledaren/representant ska

- vara godkänd* av lokal studieförbundsavdelning
- närvara vid, och ansvara för programmets genomförande samt dess rapportering

Deltagaren ska

- fylla minst 13 år under verksamhetsåret
- vara samlade fysiskt även om kulturprogrammet framförs på distans

Avgränsningar

- Kulturprogram genomförs vid ett givet tillfälle och med alla deltagare närvarande.
- För att rapporteras som olika kulturprogram under samma dag ska de vara tydligt avgränsade i tid och rum. De ska också vara planerade och annonserade som olika arrangemang och de kan inte i efterhand delas upp.
- Kulturprogram kan inte arrangeras i privata hem.
- Studiebesök är inte att betrakta som ett kulturprogram.
- Kulturprogram, med undantag för utställning, kan genomföras på distans under förutsättning att ovanstående villkor är uppfyllda.

* Föreläsare eller motsvarande som anlitas för några få kulturprogram behöver inte genomföra den obligatoriska grundläggande cirkelledarutbildningen. Där sker godkännandet på annat sätt som regionerna har att besluta om.

Kulturprogram, studieförbundsgemensamma riktlinjer

De tio studieförbunden har enats om följande tolkningar och rekommendationer kring kulturprogrammen. Dessa återfinns i sin helhet i bilaga 2. Under rubriken Tolkningar och rekommendation nedan återfinns den överenskommelse som studieförbunden gemensamt tagit fram. Från Folkuniversitetets sida vill vi särskilt lyfta fram frågan om anordnarskap.

Det är grundläggande att studieförbunden visar ett tydligt anordnarskap. Särskilt i samarbetet med andra är det viktigt att vi är aktiva i planering och genomförande av kulturprogram. För att anordnaransvaret ska bli tydligt, ska inte uttryck som "sponsras av" eller "stöds av" användas. Läs mer om anordnarskap på sidan 7 i detta dokument. Använd våra mallar för Överenskommelser eller Avtal för att säkerställa att villkor runt anordnarskap uppfylls.

En utställning ska vara upplagd så att den kan en-

gagera deltagarna i minst 30 minuter. I planering och marknadsföring av utställningen ska både start- och slutdatum för utställningen framgå. Förlängs samma utställning så är det fortfarande samma kulturprogram och den kan inte rapporteras som ett nytt kulturprogram.

En utställning kan inte visas enbart i förbigående via skyltfönster, anslagstavla, korridorer, genomfarter eller liknande. Flera personer (minst fem) ska kunna vistas på platsen samtidigt. Platsen ska vara tydligt markerad. Studieförbundet ska kommunicera så att deltagaren informeras om att det är en utställning. Marknadsföring i form av en utställning kan inte rapporteras.

För att samma utställning ska kunna rapporteras som ett nytt kulturprogram på samma plats, krävs att det gått en rimligt lång tid (en termin) mellan tillfällena. En ny utställning betyder att utställningens innehåll är utbytt i sin helhet. Ansvarig representant för studieförbundet ska finnas närvarande vid invigning eller öppnande av utställningen då eventuella samverkansparter presenteras. Som deltagare rapporteras de personer som är närvarande vid invigningen eller öppnandet och tar del av utställningen.

Sammanhållet kulturarrangemang

Grunden är att på samma scen, under en dag och för i stort sett samma publik rapporteras endast ett (1) kulturprogram. Nya framträdanden på scenen betyder inte att det är ett nytt kulturprogram. Det kan bli fråga om ett nytt kulturprogram från samma scen om det är planerat och annonserat i förväg. I det fallet ska det vara minst 30 minuter mellan programmen. Detta för att det ska finnas tid för byte av såväl publik som artister på scenen. Ett kulturprogram på en annan scen inom området kan rapporteras, om samtliga kriterier är uppfyllda.

Övriga sammanhang

Information om eller marknadsföring av studieförbundets eller samverkanspartens verksamhet kan inte rapporteras som kulturprogram.

Aktiviteter som mässor, öppet hus, festivaler, kulturdagar, stadsfester, marknader och liknande är inte i sig rapporteringsbara. För att ett kulturprogram i anslutning till ett föreningsmöte eller motsvarande ska vara rapporteringsbart, ska det framgå att det är avskilt från mötet.

Kontakt

Besökare på utställningen som vill ha kontakt med den lokala anordnaren, ska enkelt hitta den informationen vid utställningen även då det inte finns någon ansvarig person från studieförbundet på plats.

STIM-rapportering i samband med kulturprogram

Vid kulturprogramverksamhet med musikinslag kan det vara aktuellt att rapportera verksamheten också till STIM (som bevakar upphovsmännens intressen). Mer om STIM-rapporteringen finns att läsa i bilaga 9.

Avgränsningar

- Folkbildningsverksamhet som anordnas utanför Sverige ger inte rätt till statsbidrag
- Som bidragsberättigade deltagare i folkbildningsverksamhet får endast personer folkbokförda i Sverige, personer med tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) i Sverige samt medborgare i EU- och EFTA-länder räknas
- Statsbidraget ska användas till studieförbundets kostnader för folkbildningsverksamheten.
- Statsbidraget får inte användas till verksamhet med kommersiellt syfte
- Verksamhet som anordnas mot betalning på uppdrag av extern part, t.ex. efter anbudsförfarande, är inte statsbidragsberättigat
- Statsbidraget får endast användas till kostnader som är direkt förbundna med folkbildningsverksamheten
- När verksamhet anordnas i samverkan med

andra parter får studieförbundet inte till dessa parter förmedla bidrag som beräknas på ett schablonmässigt sätt, utan eventuellt bidrag ska baseras på en beräkning utifrån förutsättningar i det enskilda fallet

- Reguljär föreningsverksamhet till exempel sammanträden, förenings- eller planeringsmöten och liknande kan inte rapporteras som underlag för statsbidrag
- Studiecirkeln ska kännetecknas av gemensamma, planmässigt bedrivna studier
- En studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet med samma grupp ger inte rätt till statsbidrag för mer än 480 studietimmars verksamhet per år. Berörd verksamhet kan inte efter de 480 timmarna övergå till och rapporteras som annan folkbildningsverksamhet eller starta som ny studiecirkel i annat ämne. För att en grupp ska anses som ny ska minst hälften av deltagarna vara nya.
- Verksamhet som en myndighet eller ett annat organ, vid sidan av Folkbildningsrådet, har finansieringsansvar för ger inte rätt till statsbidrag³.
- Den verksamhet inom Folkuniversitetet som står under annan statlig tillsyn och/eller verksamhet där eleverna kan erhålla studiemedel betraktas inte som statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet
- Anställda av uppdragsgivare inom offentlig verksamhet, t ex inom vården och socialtjänsten, kan på sin arbetstid inte vara ledare i statsbidragsberättigad verksamhet. Avgränsningen gäller t.ex. inte ledare som arvoderas av sina egna föreningar eller cirkelledare som fakturerar från eget bolag
- En verksamhet ger inte rätt till statsbidrag om deltagarna inte deltar frivilligt, det vill säga om deltagandet är en förutsättning för utbetalning av ekonomisk ersättning från det allmänna, t.ex. verksamhet som anordnas på uppdrag av Arbetsförmedlingen, socialtjänsten eller Försäkringskassan
- Studier som ingår i personalutbildning eller som är ett led i formella utbildningsprogram, t.ex. inom det ordinarie skolväsendet, ger inte rätt till statsbidrag
- Deltagande i statsbidragsberättigad studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet syftar till lärande. Repetition, övning och tillämpning är vanliga metoder för lärande men när lärandet övergår i utövande kan verksamheten inte längre utgöra underlag för statsbidrag. Deltagarna ska genom gemensamma, planmässigt bedrivna studier hela tiden närma sig de mål som angetts i gruppens dokumenterade plan för genomförande
- Verksamhet vars syfte är utövande av lek, spel och idrott ger inte rätt till statsbidrag

- Verksamhet vars syfte är att producera varor ger inte rätt till statsbidrag

Ett annat sätt att formulera de senare punkterna är att rapporterad verksamhet aldrig enbart kan omfatta: träning/färdighetsträning, övning, produktion/tillverkning, social samvaro eller reproduktion

Formellt kompetensbevis

Formellt kompetensbevis ges av annan anordnare. För den som har deltagit i en studiecirkel och vill ha ett formellt kompetensbevis på sina kunskaper kan detta ske inom det offentliga skolväsendet genom en kunskapsprövning som ger betyg.

Rapportering för statsbidrag och statistik

Folkbildningsrådet har ansvar för att kontinuerligt följa upp och utvärdera studieförbundens verksamhet i förhållande till statens fyra syften och de villkor som föreskrivits för att statsbidrag ska lämnas. Studieförbundets organisation och kvalitetsarbete är föremål för uppföljning från Folkbildningsrådet, liksom rapporteringen av den genomförda verksamheten.

För att åstadkomma en för studieförbunden gemensam statistik är alla anslutna till STUV-systemet för rapportering (Studieförbundens Verksamhetsredovisning). Rapporteringen i STUV utgör också i många delar underlag för fördelning av statsbidrag.

Folkuniversitetets förbundsstyrelse är ansvarig för att STUV-rapporten är korrekt. Folkbildningsrådet ger årligen ut anvisningar om den rapportering som krävs av studieförbunden. För närmare anvisningar se bilaga 12.

I STUV rapporteras och sammanställs statistik över studiecirkel, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. Dessutom används STUV för rapportering av verksamhet som inte faller inom ramen för den statsbidragsberättigade folkbildningen.

I Folkuniversitetet är STUV-rapporteringen kopplad till vårt verksamhetsadministrativa system Sluggo. Folkbildningsrådet inhämtar i efterhand, med stöd av registrerade personnummer, uppgifter från SCB om andelen korttidsutbildade och utrikes födda deltagare.

³ För att verksamheten som studieförbund bedriver inom kommunala musikskolor, kulturskolor eller fritidsgårdar ska vara statsbidragsberättigad måste studieförbundet ha det totala ansvaret för pedagogik, ekonomi och administration vad gäller verksamheten, det får inte vara delat med kommunen.

Datum för STUV-körningar 2020

- **4 september (STUV-mäts)**
- 10 december
- 15 januari (nästa år)
- **25 januari (SLUT-STUV nästa år) OBS. Sista dag för rapportering 22 januari**

Om datum infaller på en helgdag görs körningen närmaste arbetsdagen före. Den statistik som genereras ur Sluggo och STUV kan ge signaler t.ex. om volymmässiga svängningar som kan föranleda särskilda uppföljningsinsatser.

- Det är därför viktigt att verksamhet som genomförts under våren och sommaren **slutrapporteras senast den 3 september 2021.**

Verksamhet bör normalt sett slutrapporteras så snart den är genomförd. Rapportering av föregående års verksamhet stänger helt 25 januari på följande kalenderår. Slutrapportering måste vara gjord angivna datum för att du ska vara säker på att den kommer med som bidragsunderlag. Observera att 25 januari 2021 infaller på en måndag. **Det innebär att all verksamhet måste slutrapporteras fredagen den 22 januari.**

Närvarolistor och kulturprogram, juridiska underlag för statsbidrag

Närvarolista från studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet samt kulturprogramrapporter innehåller uppgifter som ligger till grund för statsbidrag. Liksom närvarolistan är kulturprogramrapporten ett juridiskt dokument och underlag för genomförd samhällsstödd verksamhet vid en eventuell granskning.

Närvarolistor och kulturprogram ska kunna visas upp vid en granskning eller kontroll. För att vara giltiga ska cirkelledaren (vikarie, ledare) med sin namnteckning intyga att rapporteringen överensstämmer med det som har skett under arrangemangets gång och är riktig. Risken för att samma cirkel rapporteras till två studieförbund kan minskas genom att ledaren på en blankett intygar att verksamheten inte rapporteras till fler förbund. Det är viktigt att lokalt samarbeta med andra studieförbund för att undvika riskerna med eventuell dubbelrapportering.

Slutrapportering av arrangemanget görs i Sluggo, efter att den medarbetare i stiftelserna som enligt delegationsordningen är behörig att godkänna rapporteringen har skrivit under närvarolistan eller kulturrapporten. Denna signering intygar att arrangemanget genomförts i enlighet med statsbidragsvillkoren. Om uppgifter som finns på närvarolistan korrigeras ska det noteras på när-

varolistan och signeras av den som granskat och korrigerat uppgifterna.

Kulturprogram dokumenteras genom en rapport som ska innehålla de uppgifter som redovisas i STUV-systemet för statsbidrag. Ansvarig och vid programmets genomförande närvarande företrädare för Folkuniversitetets lokalavdelning ska med sin namnteckning intyga att uppgifterna är korrekta.

Rubriksättning på arrangemangen

Arrangemangens namn ska spegla studiernas eller kulturaktivitetens innehåll, även inom studie-service. Undvik arrangemangsnamn som kan röja vad som i lagen beskrivs som känsliga uppgifter ur ett integritetsperspektiv, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i en fackförening, hälsa eller sexualliv.

Tillgänglighetsbidrag

Fast bidrag

En miljon kronor av tillgänglighetsbidraget ges i ett fast bidrag till varje studieförbund som ett stöd för att ge studieförbundet möjlighet att utveckla sin verksamhet så att den är tillgänglig för deltagare med funktionsnedsättning och i behov av särskilt stöd. Det fasta bidraget avser kostnader som inte är direkt kopplade till enskilt arrangemang, till exempel ledar-, material- och metodutveckling.

Rörligt bidrag

Den rörliga delen fördelas på verksamhet med

deltagare med funktionsnedsättning, som har fått förstärkta pedagogiska insatser för enskild individ. Detta gäller i studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram.

Det rörliga bidraget avser enbart pedagogiskt stöd, till exempel anpassat studiematerial, teknisk pedagogisk utrustning eller andra pedagogiska resurser, för att möjliggöra för enskild deltagare med funktionsnedsättning att delta.

Vid uppföljning ska studieförbundet kunna redovisa vilka pedagogiska merkostnader det enskilda arrangemanget medfört för att deltagare med funktionsnedsättning kunnat delta.

Anvisning för redovisning av kostnader för pedagogiskt stöd

För uppföljning av de kostnader som funnits ska en Intern Notering om detta göras i Sluggo.

Deltagare med funktionsnedsättning Socialstyrelsens definitioner:

- Funktionsnedsättning definieras som nedsättning av en psykisk, fysisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd, eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur
- Funktionshinder definieras som den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Exempel på begränsningar kan vara svårigheter att klara sig själv i det dagliga livet och bristande delaktighet i arbetslivet, sociala relationer, fritids- och kulturaktiviteter, utbildning samt demokratiska processer. Det handlar framför allt om bristande tillgänglighet i och anpassning av omgivningen.

Deltagare med en tidigare kort formell utbildning kan inte anses ha en funktionsnedsättning trots svårigheter i inlärningsprocessen, kanske som en följd av bristande läs- och skrivvana. Inte heller deltagare som kan anses falla under begreppet utifrån sociala problem, kan enbart på den grunden betraktas ha funktionsnedsättningar.

Rapportering av deltagare

Deltagare ska så långt möjligt rapporteras med komplett personnummer. Samtycke till registrering behöver inte inhämtas med information om registrering vid deltagarens anmälan i enlighet med PUL/GDPR då verksamheten har allmänt in-

resse och krav på detta ställs från bidragsgivarna. Det är en viktig uppgift för studieförbunden att nå en mångfald av människor. Därför har den andel av bidraget som fördelas utifrån unika deltagare blivit större. Mot bakgrund av det är det särskilt angeläget att vi har förståelse för de olika alternativ vi har att välja mellan i Sluggo.

Folkbildningsrådet följer dessutom upp nya cirkeldeltagare och om de är korttidsutbildade, utrikes födda eller funktionsnedsatta. Även könsfördelningen i verksamheten följs upp som en del av rådets myndighetsuppgift.

Rapportering av målgruppsverksamhet görs i Sluggo då minst 50 % av deltagarna tillhör aktuell målgrupp.

Så här gör vi i Sluggo

I Sluggo finns nedanstående val för inmatning av **undantag** för personnummer.

Ett korrekt personnummer skrivs 20200101-1234 och då ska inget av nedanstående fält väljas.

- Skyddad identitet (godkänt undantag)
- Födelsedatum (ej godkänt undantag)
- Ej tillämplig (ej godkänt undantag)
- Samordningsnr (godkänt undantag)
- LMA/TUT (godkänt undantag)
- EES (godkänt undantag)

Nedanstående beskrivning ger en ökad förståelse av de olika valen.

Godkända undantag

Först och främst listar vi de undantag från personnummerrapportering som accepteras. Det gäller följande:

Skyddad identitet, Samordningsnummer, LMA, TUT (tillfälligt uppehållstillstånd), EES (medborgare utan svenskt personnummer från EU- och EFTA-länderna ⁴)

Dessa är godkända undantag. De ingår i rapporteringen av unika deltagare med samma andel som vi har unika deltagare i förhållande till vårt totala antal rapporterade deltagare. Ungefär hälften av det totala antalet deltagare är unika på Folkuniversitetet. Det innebär att cirka hälften av de som ingår i någon av de godkända undantagen också räknas som unika.

Ej godkända undantag ger endast 1 procent

Folkbildningsrådet godkänner endast en andel

⁴ EU-länderna är Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike. EFTA-länderna är Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz.

om 1 procent deltagare med ofullständigt personnummer (kodas i Sluggo med Födelsedatum eller Ej tillämplig) av våra totalt rapporterade unika deltagare. Folkuniversitetet har en stor andel som rapporteras under dessa val. Eftersom vi endast tillgodoräknas 1 % av dessa är det angeläget, i de fall det är möjligt, att försöka få fram ett fullständigt personnummer.

Skyddad identitet

Skyddad identitet är en metod för att skydda personer som är utsatta för ett konkret och allvarligt hot. "Skyddade personuppgifter" är en samlingsrubrik som Skatteverket använder för de olika skyddsåtgärderna sekretessmarkering, kvarskrivning och fingerade personuppgifter. Personnummer för dessa **får inte** skrivas in i Sluggo.

Samordningsnummer

En enhetlig identitetsbeteckning för fysiska personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige. Skattekontoret kan tilldela samordningsnummer på begäran av en myndighet.

Motsvarande identitetsbeteckning för den som är eller har varit folkbokförd kallas personnummer (Skatteverket SKV 707 utgåva 2). Samordningsnumret är till skillnad från numret på LMA-kortet baserat på födelsedatum och rapporteras för statistikuppföljning.

Samordningsnummer består liksom personnumret av tio siffror. De inledande sex siffrorna utgår från personens födelsetid med den skillnaden att man lägger till 60 till födelsedagen. För en person som är född den 23 augusti 1964 så blir de sex första siffrorna i samordningsnumret därför 640883.

LMA/TUT

LMA-kort, en tillfällig handling med foto, visar att innehavaren är asylsökande i Sverige, utfärdas av Migrationsverket. Flyktingar i väntan på beslut om asyl får LMA-kort. Enskilda deltagare kan undantagsvis finnas med i vår ordinarie verksamhet. Fr.o.m. hösten 2015 har vi haft särskilda bidrag och villkor för asylverksamhet.

Personer med tillfälligt uppehållstillstånd, TUT, får till skillnad från personer med LMA-kort, fullt ut medverka i vår ordinarie verksamhet. Tills annat sägs gäller att vi i Sluggo ska välja LMA/TUT samt ange det nummer som finns på TUT-handlingen. Det är uppbyggt som LMA-nummer och

anges på följande sätt: xx-xxxxxx alltså två siffror, bindestreck, sex siffror. Observera att numret måste skrivas in enligt denna anvisning för att stöd ska utgå för verksamheten. Det finns äldre LMA-nummer som är sju-siffriga. Skriv i dessa fall in en inledande 0 följt av x-xxxxxx.

Deltagare som är utrikes födda

Med utrikes född avses en person som är född i utlandet och folkbokförd i Sverige.

Korttidsutbildade deltagare

Korttidsutbildad deltagare är den som inte har 3-årig gymnasieexamen samt är 20 år eller äldre under aktuellt år.

Uppföljning, utvärdering, internkontroll och kvalitet

Utöver Folkbildningsrådets uppföljning av den statistik som genereras ur vårt administrativa verktyg Sluggo ställer Fbr krav på att studieförbunden själva har fungerande system för uppföljning, utvärdering och kontroll av den statsbidragsberättigade verksamheten.

Förbundskansliet planerar och genomför via nationella Etik- och kvalitetsgruppen **Särskild internkontroll**, tidigare benämnt korsvis granskning. Förbundskansliet samordnar arbetet med de återkopplingar till Folkbildningsrådet som krävs.

Särskild internkontroll

Syftet med utformningen av den särskilda kon-

trollen är att kunna följa hur vi systematiskt hanterar eventuella fel och avvikelser i vår verksamhet från uppkomst till åtgärd och förebyggande av framtida upprepningar. Den särskilda kontrollen utförs utöver vår ordinarie kontroll, och återrapporteras till Folkbildningsrådet.

Särskild kontroll initieras och följs upp av vår förbundsstyrelse och omfattar minst fem procent av den verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag. Minimikravet gäller respektive arrangemangstyp för vilka vi erhållit bidrag från Folkbildningsrådet. Samtliga verksamhetsformer ska granskas.

Särskild kontroll av verksamhet som lokal anordnare (Folkuniversitetets regioner, lokala enheter) rapporterat som underlag för statsbidrag ska genomföras av studieförbundets nationella nivå. Kontrollen ska ha sin utgångspunkt i Folkbildningsrådets Villkor: kvalitetssäkring, verksamhetsvillkor inklusive villkor för verksamhetsformer, verksamhetens inriktning, och avgränsningar, anordnarskap men också från vår egen risk- och väsentlighetsanalys och anvisningar i dessa riktlinjer.

Folkbildningsrådet, vars kontakter sker gentemot förbundsledningen, har rätt att återkräva statsbidrag som inte använts enligt de intentioner som staten och FBR gett uttryck för.

Ordinarie kontroll

Inom Folkuniversitetet ansvarar stiftelseledningen för att verksamheten följs upp i förhållande till målbeskrivningar och verksamhetsplaner. Den folkbildningsverksamhet som rapporteras för statsbidrag ska följa gällande anvisningar, regler och riktlinjer. I Folkuniversitetets stiftelser ska det finnas rutiner för ordinarie kontroll av verksamheten så att stiftelseledningen kan gå i god för den verksamhet som rapporteras.

Rapporteringsrutinerna ska kontrolleras och följas upp i den nationella kontrollen.

Ökat fokus på kvalitetsledning

Kvalitetsfrågor i folkbildningsverksamheten är sedan flera år i ökat fokus. Studieförbunden ska regelbundet, efter anmodan från Folkbildningsrådet beskriva utvecklingen av sitt systematiska kvalitetsarbete. Beskrivningen ska visa hur kvalitetsarbetet utvecklats vad gäller administration, verksamhetsformer och innehåll.

I studieförbundens årsredovisningar ska studieförbunden beskriva strategi och arbetssätt för genomförande och uppföljning av kvalitetsarbetet både centralt och lokalt samt motsvarande arbete med risk- och väsentlighetsanalyser. I Folkuniversitetet ligger ansvaret för det löpande kvalitetsarbetet på respektive stiftelseledning. Samordning, erfarenhetsutbyte och vidareutveckling av gemensamma system och arbetssätt behandlas bland annat i Etik- och kvalitetsgruppen men också i Folkbildningsgruppen och de operativa grupperna inom folkbildningsområdet.

Förbundskansliet svarar för att rapporter över internkontroll och kvalitetsarbete lämnas till Folkbildningsrådet. Inte sällan granskas folkbildningsverksamheten också av andra intressenter, i första hand kommunerna. Förbundsledningen ska alltid informeras av respektive stiftelse när sådan granskning är aktuell. Grundläggande för kvaliteten i verksamheten är att samtliga medarbetare inom Folkuniversitetet är väl förtrogna med och känner ansvar för att verksamhet genomförs enligt gällande anvisningar och Folkuniversitetets kvalitetsnormer.

Nyheter i Atomen 2020

Folkbildningsrådets villkor

Det är ett flertal ändringar i villkoren. Läs därför bilaga 1 noga.

Grundläggande cirkelledarutbildning

Grundläggande cirkelledarutbildning ersätter de två tidigare Introduktions- och Steg G-utbildningarna vilket framgår av bilaga 2 samt av texten om cirkelledarens kompetens tidigare i dokumentet. From 2020 **krävs** att cirkelledaren genomför grundutbildningen innan slutrapportering kan ske. Uppföljning av genomförd utbildning kommer att ske.

Anvisning för dokumentation av anordnarskap

Läs mer på sida 9.

Mervärde, ett alternativ till ekonomisk ersättning

Läs mer på sida 10.

Planmässiga studier

Hela stycket är omgjort mot bakgrund av förändrat arbetssätt inom studieservice.

Anvisning för redovisning av insatser inom Folkuniversitetet

Läs mer på sida 18.

Uppföljning av flitiga deltagare

Ny Sluggorapport som visar antal timmar en enskild deltagare genomfört under en viss period. Cirkelledare bör inte planeras in för mer än en heltidstjänst, dvs 1080 studietimmar. Deltagare bör inte planeras in mer än 960 studietimmar.

Start- och slutdatum ska anges i Sluggo

Alla arrangemang inom folkbildningsverksamheten inklusive asyl, föräldrars delaktighet och uppsökande verksamhet ska ha ett korrekt angivet start- och slutdatum. Om det sker en förändring av start- eller slutdatum ställs **inte** krav på att dessa ändras i Sluggo från ett regelperspektiv. Verksamheten kan dock själva behöva göra dessa ändringar mot bakgrund av löneberäkningar eller av andra skäl.

Distans kräver samtidig närvaro

Att statsbidragsberättigade studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet kan genomföras på distans ska tolkas så att deltagarna inte behöver vara fysiskt samlade men att de måste delta samtidigt för att statsbidragsvillkoren ska vara uppfyllda.

Förteckning över bilagor

- Bil 1) Folkbildningsrådets Villkor 2020
- Bil 2) Studieförbundens gemensamma riktlinjer
- Bil 3) Mall för Överenskommelser
- Bil 4) Instruktion för Överenskommelse
- Bil 5) Mall för Samarbetsavtal
- Bil 6) Instruktion för Samarbetsavtal
- Bil 7) Metodplan för studieservice
- Bil 8) Arbets- och utvärderingsplan för Studieservice
- Bil 9) Avtal med Bonus, STIM och Sami
- Bil 10) Mål för kulturverksamhet
- Bil 11) Folkbildningstrategin
- Bil 12) Variabelförteckningar

Kunskap
förändrar